

ved denne Lejlighed komme ind paa Vanskelighederne dernede, de er berørt saa ofte, men kun nævne, at vi jo i Fjor fik en god og væsentlig Hjælp saavel til Landbruget, der var haardest trængt — og som ogsaa har faaet den største Hjælp —, som ogsaa til de andre Erhverv, og denne Hjælp er heldigvis ikke opbrugt endnu. Den har i væsentlig Grad mildnet den økonomiske Krise og medført roligere og mere ordnede Pengeforhold, hvad der jo ogsaa var Hensigten med denne Hjælp, og vi maa saa haabe, at dens Virkninger støttes af opadgaende Konjunkturer for Landbruget og for de andre Erhverv, saa det Tidspunkt endelig en Gang maa komme, da disse kan forrente de rimelige og sunde Kapitaler, som er nedlagt i dem. Dette er jo endnu desværre langt fra Tilfældet i Aar, da Forrentningen af Landbrugskapitalerne — skønt lidt bedre end i Fjor — endnu er nede paa 1 pCt., et Forhold, der medfører en fortsat Opspising af de i Forvejen haardt angrebne Landbrugskapitaler.

Der har i den sidste Tid været talt og skrevet en hel Del om Anvendelsen af Augustenborg Slot og til meget forskellige Formaal. Fra alle Sider beklager man, at det endnu ikke er lykkedes at finde en Anvendelse for denne smukke og, skulde man synes, til saa mange Formaal vel egnede Bygning. Hele den lille By er groet op omkring Slottet og har fra første Færd været knyttet til dette og til Hertughoffet, der kastede Glans over Byen, indtil de politiske Forhold medførte en brat Afslutning; ligeledes har Byen haft nær Tilknytning til Seminariet, der har sat sit Præg paa Livet i den lille By. Med Henblik paa de økonomisk vanskelige Tider, vi nu er inde i, forstaar man da vel, at der hos Borgerskabet i Augustenborg er et stærkt og levende Ønske om, at der dog endelig en Gang maa findes en passende Anvendelse for dette Slot.

I hvad Retning denne Anvendelse skal gaa, er ikke saa nemt at sige, men det skulde vel helst være noget i kulturel Retning. Der har været talt om at anvende Slottet som Kongebolig eller Prinsebolig. Det vilde være os en særlig kærkommen Løsning; Kongehuset har altid været velkomment nede hos os, og en saadan Anvendelse vilde jo svare til Slottets oprindelige Bestemmelse som Fyrstebolig. Der har været talt om at anvende Slottet som Lærerseminarium, hvor Landets Lærere skulde have den sidste Uddannelse, og der har været talt om at flytte Ribe Kvindeseminarium, der har daarlige og uegnede Lokaler, derved og saa give Ribe noget andet i Stedet.

Der har fremdeles været Tale om en Præsteskole dernede, hvor Landets vordende Præster skulde have den praktiske Uddannelse i deres sidste Læretid. Alt sammen udmærkede Tanker, og hvis blot en af dem kunde realiseres i en ikke alt for fjern Fremtid, vilde det være af stor Betydning for Byen og for Egnen. Thi kun faa Steder øver et Slot ved sin hele Historie, ved sin Størrelse og sin Fortid saa stor Indflydelse paa en Bys Forhold som her.

Jeg skal, for at alle Muligheder kan blive fremdraget, ogsaa fremføre en anden Plan, der har været nævnt i Pressen, og som er meget tiltalende, den at gøre Augustenborg Slot til Kuranstalt for nervelidende i Lighed med Folkekuranstalten ved Hald. Denne sidste Anstalt har jo vundet stor Tilslutning; den kan ved Sommertid huse henimod 450 Patienter og om Vinteren henimod 200, men Pladsen er altid for lille, der staar altid henved 1 000 Patienter paa Ventelisten. Der har været Tale om at opføre en tilsvarende Anstalt paa Sjælland; men hvis der virkelig er noget om denne Tanke, saa vilde Augustenborg være det rette Sted for en saadan Anstalt. Hele Beliggenheden, den prægtige Park og den blanke Fjord, de rolige og idylliske Omgivelser er som skabt for en saadan Anstalt, Klimaet, der er særlig mildt, taler ligeledes for denne Anvendelse, og Slottet vilde ganske sikkert afgive passende Lokaler. Jeg er ganske sikker paa, at hvis denne Tanke skal realiseres, vilde Augustenborg være det mest egnede Sted.

Endelig er der endnu en Plan, som jeg har gemt til sidst, ikke fordi jeg synes, det er den bedste, eller fordi jeg synes, den er ideel, men fordi den maaske har mere Udsigt til at realiseres, da den i noget højere Grad staar paa Dagsordenen, det er Planen om at anvende Slottet som Plejehjem for aandsvage eller som Sindssygehospital. Det er sikkert ikke den ideelle Løsning af Spørgsmaalet om Augustenborg Slots Anvendelse; den vil medføre Afspærring af Slottet og vigtige Dele af Parken og vil neppe undgaa at lægge et vist Tryk over den lille venlige By. Men Tiden gaar, Borgerskabet ønsker meget stærkt, at Slottet tages i Brug, og hvis Slottet er egnet, saa er der jo noget i det gamle Ord, der siger, at een Fugl i Haanden er bedre end ti paa Taget, og det vil være rigtigt da at tage det i Brug ogsaa til dette Formaal.

Jeg skal dernæst omtale Spørgsmaalet om det sønderjydske Landsarkiv. Lige siden Genforeningen har Oprettelsen af et saadant Arkiv været paa Tale, men først i den senere Tid har dette Spørgsmaal antaget fastere